

Verslag van het cse tehatex vwo 2023

Portret van de kunstenaar Francis Bacon, datering en vindplaats onbekend

In 2023 vond de afname van het eerste tijdvak van het centraal schriftelijk examen (cse) tehatex vwo plaats op 23 mei.

Bijzonder dit jaar was de inzet van de zogenaamde 'precorrectie'. Dit betekende dat 24 vakdocenten tehatex in februari 2023 het centraal examen maakten alsof zij de examenkandidaten waren. De werving daarvoor vond plaats vanuit zowel VONKC als het CvTE. Op basis van hun vakinhoudelijke expertise deden de docenten vervolgens aanbevelingen voor aanscherpingen van het (toen nog) voorlopige correctievoorschrift. Vakexperts van het CvTE en Cito bekeken deze aanbevelingen en pasten het correctievoorschrift waar nodig aan.

Uit de examenbesprekingen in mei 2023 bleek dat de precorrectie een positief effect had. Over het algemeen was de reactie van de docenten dat het correctievoorschrift goed functioneerde en weinig onduidelikheden overliet bij het beoordelen van het werk van de kandidaten.

Thema *Kunst en leven*

Het thema van het examen was *Kunst en leven*. Dit thema, dat vier jaar lang het thema is voor het vak tehatex, was dit jaar voor het eerst aan de orde in de examens. Docenten en kandidaten konden zich hierop voorbereiden aan de hand van de bij het thema horende probleemstellingen en teksten in de syllabus. De syllabus bevatte ook enkele voorbeeld-examenopgaven bij het thema.

Het examen bestond traditiegetrouw uit drie opgavenblokken. Het eerste blok was gericht op kunstenaarsmythen. Aan de orde kwamen het beeld van de kunstenaar als bohémien (George Hendrik Breitner) en het beeld van de tragische held (Francis Bacon).

Francis Bacon, drieluik *Drie studies voor een kruisiging*, 1962

In het tweede blok werd de aandacht gericht op de veranderende beroepspraktijk van architecten, zoals Jacob van Campen in de zeventiende eeuw (Stadhuis Amsterdam) en Neutelings Riedijk Architecten in de 21e eeuw (Stadhuis Deventer).

Maquette van de binnenstad van Deventer, met een (concept)voorstel van Neutelings Riedijk Architecten voor het nieuwe stadhuis van Deventer, tussen 2006-2010

Het derde blok ging over kunstenaars waarvan het werk vaak wordt besproken in relatie tot de persoon en het leven van de kunstenaar (Frida Kahlo, Iris Kensmil). Waar in de eerdere opgavenblokken de semiotische - en iconografische interpretatie aan de orde kwamen, werd hier de biografische methode getoetst.

Frida Kahlo, *Mijn voedster en ik*, 1937

Overzicht gegevens eerste tijdvak tehatex vwo

kandidaten ingeschreven	2473
kandidaten ingezonden	2187
kandidaten met scores in Wolf	2064
N-term	1,0
waarderingscijfer van docenten (schaal 1-10)	6,9

Psychometrische gegevens eerste tijdvak tehatex vwo

moeilijkheid hele toets (p'waarde) ¹	.60
moeilijkheid blok 1	.70
moeilijkheid blok 2	.62
moeilijkheid blok 3	.47
betrouwbaarheid(alpha)	0,72

Opvallende vragen

Het examen bevatte weinig vragen die erg opvielen. Zowel vanuit de examenbespreking van VONKC, de Examenlijn als vanuit het LAKS kregen we geen signalen waaruit bleek dat een vraag niet goed zou functioneren.

De moeilijkste vraag uit het examen was vraag 29 (p'.23). Ongeveer 11 procent haalde de maximale score van 2 punten, 24 procent haalde 1 punt, ongeveer 54 procent haalde bij deze vraag geen punten en zo'n 11 procent van de kandidaten vulde hier geen antwoord in. Deze vraag bevond zich aan het einde van het examen, het totaal aantal vragen was dertig.

Met de titel *The New Utopia Begins Here #1* verwijst Kensmil naar utopische ideeën van de vroeg-modernistische beweging De Stijl.

^{2p} 29 Benoem eerst een utopisch idee van deze vroege modernisten en geef vervolgens aan welke rol kunst volgens de kunstenaars van De Stijl daarbij moest spelen.

De makkelijkste vraag uit het examen was vraag 2 (p'.95). Deze vraag vormde een combinatie met vraag 1, die ook makkelijk bleek (p'.80).

¹ De gemiddelde p'-waarde of het 'gemiddeld percentage goed' is een maat voor de moeilijkheidsgraad van de toets of opgave, en wordt berekend door de gemiddelde score te delen door de maximaal te behalen score. Een p'-waarde boven .85 wijst op een (extreem) makkelijke vraag en een p'-waarde onder .30 wijst op een (extreem) moeilijke vraag.

afbeelding 1

afbeelding 2

Raden Saleh (1811-1880) was afkomstig uit een vooraanstaande Javaanse familie en kwam naar Nederland om een schildersopleiding te volgen. Hij laveerde tussen de Javaanse en de Europese identiteit. Op afbeelding 1 en 2 zie je portretten van Saleh uit respectievelijk circa 1840 en 1841.

Gesteld kan worden dat Saleh op afbeelding 1 geportretteerd wordt als 'Europees kunstenaar' en op afbeelding 2 als 'oosterse prins'.

- 2p 1 Geef twee aspecten van de voorstelling waardoor afbeelding 1 'Europees' te noemen is.
- 2p 2 Geef twee aspecten van de voorstelling waardoor afbeelding 2 'oosters' te noemen is.

Bij vraag 2 haalde 91 procent van de kandidaten de maximale score van 2 punten en 9 procent haalde 1 punt. Slechts 12 kandidaten (van de 2064) haalde hier geen punt.

De vraag die het best onderscheid maakte tussen zwakke en sterke kandidaten, bleek vraag 13 te zijn.

Het project van het nieuwe stadhuis op de Dam bevatte verschillende aspecten die doen denken aan wat men nu 'starchitecture' noemt.

- 3p 13 Geef voor drie aspecten van het project van het stadhuis op de Dam aan waarom hier gesproken zou kunnen worden van starchitecture.

Centraal examen tehatex vwo in 2024

Voor het examenjaar 2024 geldt voor tehatex vwo wederom het thema *Kunst en leven*. De syllabus voor 2024 is te vinden op www.examenblad.nl. Nadere informatie over de examens in 2024 vindt u in de septembermededelingen van CvTE.

Hugo Gitsels, toetsdeskundige tehatex vwo, stichting Cito
Reageren? Stuur een mail naar hugo.gistels@cito.nl